

TEKST
Helena Desiron

FOTO
Jan Locus

‘Je moet enorm stevig in je schoenen staan,
alleen al op administratief vlak - nog los van het emotionele.’

Clara Van Mierlo, zorgcoördinator op de vrije kleuterschool 't Vliegerke in Bocholt

Clara Van Mierlo

Over leven en werken met een overlevingspensioen

Clara is vandaag zorgcoördinator op de vrije kleuterschool 't Vliegerke in Bocholt (Kaulille). Haar positieve energie wordt niet gehinderd door de regen op het Muntplein in Brussel en het mondkapje van waarachter we elkaar spreken. Als jong gestarte directeur en moeder van drie kinderen viel in 2005 de hemel op haar hoofd. Haar man werd plots ernstig ziek met een kankerdiagnose en overleed binnen het jaar. Op zijn vraag troffen ze nog zoveel mogelijk samen regelingen (verzekeringen, bank, notaris), waar Clara nog steeds heel gelukkig mee is. Uitgangspunt daarbij was de zorg en de toekomst voor de kinderen vooropstellen.

Een luik dat opengaat

Toch kon niets haar voorbereiden op deze klap, met grote impact op het professionele leven van Clara. “Tijdens de mantelzorg en na het overlijden van mijn man kwam ik in ziekteverlof terecht. Het was niet te combineren met mijn directiefunctie, de zorg voor mijn kinderen, de zorg voor de school ... Na enkele maanden begon ik terug te werken als directeur, een schooljaar lang voor acht uren. Daarna nam ik een TAO met enkele mentoruren en enkele zorgplusuren over de scholengemeenschap heen, acht uren samen. Ik moest mijn grenzen bewaken en ervoor zorgen dat ik niet in overdrive ging. Ik zag het ook als een nieuwe uitdaging.”

“Omdat ik mijn kinderen wilde verzorgen, laten studeren en jong zijn, koos ik ervoor om het overlevingspensioen als weduwe te combineren met wat ik nog beperkt erbij mocht werken. Dat is dus heel specifiek en persoonsgebonden¹.

Niemand kan dat voor jou voorrekenen, tenzij het geval zich effectief stelt. Het is een luik dat opengaat pas op het moment dat je partner overlijdt. Wat was de loopbaan van je partner? Wat is jouw loopbaan? Hoeveel mag je bijverdienen? Welke gevolgen heeft dat nu en op je pensioen later? Je moet wachten op berekeningen en ondertussen tast je in het duister: met welk inkomen en welk pensioen moet je verder leven?”

>>

“Neem geen overhaaste beslissingen, laat je goed bijstaan, bel de vakbond!”

Clara Van Mierlo, zorgcoördinator op de vrije kleuterschool 't Vliegerke in Bocholt

>> “Je krijgt in je omgeving veel goedbedoelde raad, maar niemand begrijpt wat het echt is. Je bent in overlevingsmodus. Je hebt het gemis van een partner, de vader van je kinderen, het verlies van je voorgaande werksituatie: het rouwproces zit op verschillende terreinen. Soms gaan mensen daar wat licht over heen.

Je moet enorm stevig in je schoenen staan, alleen al op administratief vlak – nog los van het emotionele en het rouwproces daar.”

Bestissingen

Clara nam door haar situatie enkele verlofstelsels zoals VVP en AVP en kon minder dan halftijds werken. Maar hoe zat dat dan met haar latere pensioen? Ze bleef niet bij de pakken zitten en trok zelf naar de Zuidertoren in Brussel (FOD Pensioenen) voor informatie over het pensioen van haar man en naar het Departement Onderwijs voor haar eigen pensioen. “Maar goed dat

ik die courage gehad heb om dit allemaal uit te laten zoeken”.

Er kwam nog een complicerende factor bij. Haar school zat middenin een transitie van gemeentelijk net naar vrij net, met ook wat wijzigingen in schoolbestuur en personeel tot gevolg. Onverwacht kreeg ze de vraag om uit het directieambt – waarin ze nog steeds vastbenoemd was – te stappen, omdat men veronderstelde dat zij in haar situatie de draad niet meer voltijds zou oppikken. Zo nam Clara uiteindelijk de stap naar het ambt kleuteronderwijzeres, uit angst om onvoldoende draagkracht te hebben voor de combinatie gezin én directiefunctie. “Was mij deze vraag nooit gesteld, zou ik deze beslissing nooit genomen hebben. Ook al zag ik het werk proberen terug opnemen op zich wel als een fijne uitdaging. Ik bevond me op dat moment in een zeer kwetsbare positie. Ik kreeg niet de tijd en de ruimte om die beslissing rustig te nemen. Ik

voelde me alsof ik de belangen van anderen bovenop mijn eigen zorgen moest nemen, alsof er weinig begrip en inlevingsvermogen was. Daarom vind ik het ook zo belangrijk om je steeds goed te informeren over je rechten en plichten.” “Eén tip, bel het COV meteen! Ik kreeg informatie van mijn lokale COV-dienstverlener via zitdagen. Ook de pensioendienst van het COV berekende het uitgebreid voor mijn situatie.”

Thuiskomen

“Alleszins heb ik me wel met veel enthousiasme en drive in mijn nieuwe job als kleuteronderwijzeres gestort. Ik had ook in mijn vroegere job als schoolhoofd al het meeste werkplezier uit het pedagogisch-didactische, en dat ei kon ik nu ook nog kwijt in mijn team door de directie daarin te adviseren. Toen mijn mentoruren wegvielen kon ik in mijn eigen school terug aan de slag als zorgcoördinator voor de scholengemeenschap. Ik leerde nieuwe mensen kennen in die functie. Dat voelde een beetje als een nieuwe start, en gaf me ook wel energie en afleiding. En ook mijn eigen team op mijn vertrouwde school stond er voor mij, dat voelde als thuiskomen.”

Ze vertelt vol vuur over haar job in onderwijs. “Je moet samen school maken. Leraren zijn flexibel en op veel terreinen inzetbaar. Die mensen maken het verschil. Ik kreeg ook veel begrip en steun van mijn collega’s. De school was de veilige haven, het enige wat niet veranderde. Ik kon er ook ‘mijn hoofd’ even in kwijt.”

“Deze job als zorgcoördinator zou ik het liefst willen doen tot mijn eindeloopbaan. Wat me ook interesseert, is kennis doorgeven over zorg. Ik werk 9/24ste maar in uren presteer ik meer, omdat het zo moeilijk af te bakenen is. Ik vind het een meerwaarde om in mijn carrière meerdere paden te bewandelen, om uit mijn klaslokaal te komen.”

Ook voor de starters heeft Clara oog in deze fase van haar loopbaan. “Voor hen zou ik me echt nog willen inzetten. Jonge leraren moeten vandaag hyperflexibel zijn. Collega’s in onderwijs zeggen me, ‘Wij zijn ook ooit moeten beginnen’. Klopt, maar niet zo! Niet digitaal, niet in drie scholen tegelijk, niet in zo’n omvangrijke job ... Dat zou de overheid ook meer moeten inzien. Kijk wat voor positiefs de jongeren nu al doen!”

Wakker blijven

Wat Clara wil meegeven aan anderen in haar situatie? Al gaat het over een plots overlijden of een overlijden na ziekte, elke weduwe of weduwnaar is anders maar steeds zijn er veel beslissingen te nemen. “Neem je tijd. Zorg voor voldoende rust en ruimte om alles te laten bezinken. Ga praten met lotgenoten als dat je ligt. Laat je niet te vlug beïnvloeden of opjagen. Laat je goed informeren over je rechten en laat je bijstaan. Schakel een neutrale informatiebron in: contacteer de vakbond! Sta op je strepen. Neem je tijd om belangrijke beslissingen te nemen en neem ze zeker niet overhaast.”

Clara is bezorgd over wijzigingen aan het systeem van overlevingspensioenen voor lotgenoten die jonger zijn. Ze vindt het zorgwekkend dat de minimumleeftijd van de langstlevende echtgenoot op het moment van overlijden zou stijgen en mensen sneller terug naar de arbeidsmarkt zouden moeten. “Ik ben blij dat ik nog in het oude systeem zit, want je hebt je tijd nodig. Zakelijk gezien is het goed dat mensen de draad terug kunnen oppikken; maar er is zo weinig ruimte om terug op de rails te komen. Een jaar is bijna niks. Je moet naar de vrederechter, je moet denken aan je pensioen, de notaris, de bank, successierechten: daar moet je zo allemaal zo wakker bij blijven. Je kan niet tot rust komen om het verlies te verwerken.” Toch wil Clara ook zo positief mogelijk verdergaan. “Je moet uit je hoek blijven komen. Het gemis blijft, je gaat het ook niet weg krijgen. Maar blijven zitten in het verleden kost me evenveel energie als verdergaan. Het leven stopt niet, het gaat door ook als er iemand wegvalt in je leven. Het gaat met golfbewegingen en je gaat op zoek naar de lichtpuntjes.”

“Als ik ook maar één iemand of lotgenoot kan helpen met mijn getuigenis, dan doe ik dit heel graag.”

1. Wanneer heb je recht op een overlevingspensioen? Hoe vraag je het aan? Wat zijn de cumulatiegrenzen? Waar moet je voor opletten? Jeroen, dienstverlener bij de COV-pensioendienst, legt het je helder uit in het Pensioenwijzer op blz. 22.

Wat brengt de toekomst van het overlevingspensioen?

Momenteel wordt er bij de regering achter de schermen gewerkt aan pensioenhervormingen. Bevoegd federaal minister voor Pensioenen Karine Lalieux is bezig met een groot globaal hervormingsplan over alle pensioenen heen. Ze zou onder meer willen werken aan de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen, zich toeleggen op de cumulregeling voor wie een overlevingspensioen combineert met beroepsinkomen in het kader van de inactiviteitsval. Dat zijn obstakels die mensen weerhouden om terug het werk te hervatten en daardoor armoederisico lopen. Intussen lanceerde ze begin september enkele eerste ideeën. Dit is nog voorwerp van sociaal overleg. Het definitieve plan volgt wellicht pas in het najaar of begin volgend jaar. Lees meer in de komende edities van Basis. We volgen het met argusogen en blijven je rechten als actief én gepensioneerd onderwijspersoneelslid verdedigen. In de bres voor het overlevingspensioen!

Heb jij nog een reactie? Mail ons op cov.algemeen@acv-csc.be.

Heb je vragen?

Onze pensioendienst bekijkt jouw specifieke situatie. Ze hebben een luisterend oor en begrijpen waar je voor staat. Aarzel niet en bel één van onze dienstverleners op 02 244 37 30.